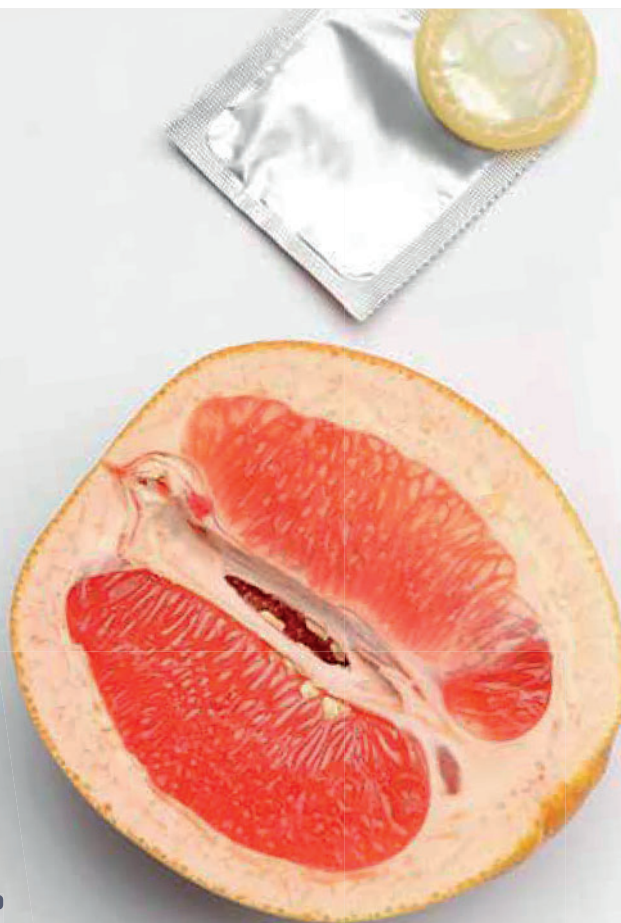

TEMA OM
SEKSUALITET

UNGE MED SÆRLIGE BEHOV OG SEKSUALITET

– HELT ALMINDELIGE OG ALT ANDET END

Der er et paradoks i seksualiteten hos unge (og børn) med særlige behov. På den ene side lever der, fuldstændig og lige så meget som hos unge uden særlige behov, følelser, lyst, tiltrækning, tanker om sex og kønsidentitet, drømme og ønsker om nærhed, kærestes – og måske børn en dag. På den anden side har mange unge med særlige behov udfordringer med at forstå, gribe seksualiteten an og navigere i den netop på grund af deres særlige behov. Spørger man både fagpersoner, forældre og de unge selv er én af de helt store udfordringer for de unge at finde og sætte egne grænser og at forstå og måske også respektere andres.

AF Laura Gundorff Boesen

Når seksualiteten bliver en svær størrelse for den unge, så bliver den det automatisk også for personer omkring den unge, for eksempel forældre og fagpersonale på den unges institution eller skole. Derfor sætter vi i dette magasin fokus på seksualitet og unge med særlige behov. Artiklerne skal gerne gøre dig klogere på de unges seksualitet, måske spejle egne tanker og bekymringer, hvis du er forælder, og give dig, der er fagpersonale, inspiration til, hvordan du og din arbejdsplads kan arbejde med de unges seksualitet hos jer.

Hvad er seksualitet?

Lad os starte med at få en definition på plads. På den måde får vi en fælles forståelse og fundament for de kommende sider i dette magasin. WHO (World Health Organization) definerer seksualitet som en integreret del af ethvert menneskes personlighed. Den er et basalt behov og et aspekt af dét at være menneske, som ikke kan adskilles fra andre aspekter i vores liv. Seksualitet er ikke synonymt med samleje eller orgasme. Det kan være en del af det, men behøver ikke være det. Seksualiteten er meget mere.

Den er dét, der driver os til at søge kærlighed, varme og intimitet. Vi udtrykker, bevidst eller ubevidst, vores seksualitet i den måde, vi føler, bevæger os, rører ved andre og selv vil røres.

Seksualiteten har betydning for, hvordan vi tænker om os selv og andre, hvordan vi handler på egen hånd og sammen med andre. Og den betyder meget for vores mentale og fysiske sundhed. Og fordi sundhed er en mental menneskeret, er seksualiteten, som er en del af vores sundhed, det også.

Sund seksualitet, når den kommer til udtryk i forholdet til andre mennesker, definerer WHO som forhold, hvor der er mulighed for behagelige og sikre seksuelle oplevelser uden tvang, diskrimination og vold.

Vi andre har et ansvar

Okay, så seksualiteten er en vigtig og helt naturlig del af os alle sammen, og dermed også unge med særlige behov. Men de særlige behov kan spænde ben for, at de unge får udtrykt eller gengældt deres seksualitet på en god og sund måde. WHO skriver fortsat, at hvis vi mennesker, herunder altså også unge med særlige behov, skal kunne opnå den seksuelle sundhed, som vi har ret til, så er der udefrakommende faktorer, der spiller ind for, at det kan blive sådan:

- De unge skal have adgang til omfattende information af god kvalitet om sex og seksualitet
- Informationen skal også gerne omfatte emner som seksuel orientering og kønsidentitet, seksuelle udtryk, forhold og glæde
- De unge skal vide noget om de risici, de kan være udsat for, hvis de ikke beskytter sig under sex eller passer på sig selv; kønssygdomme, uønsket graviditet, seksuel dysfunktion eller seksuel vold
- Og de skal leve i et miljø, der bekræfter og fremmer seksuel sundhed

Hvis vores unge med særlige behov skal have en chance for at opnå de rettigheder og tilsigtede tilgange til seksualitet, som vi netop har beskrevet ud fra WHO's definitioner, så stiller det krav til alle os rundt om den unge: Os, der er forældre. Os, der er undervisere eller støttepersoner. Og det kommer vi til at berøre i følgende tre undertemaer i bladet. ■

TEMA #01 DEN UNGE OG SEKSUALITET

Det er svært at finde en god måde at håndtere unge med særlige behov og deres seksualitet, hvis vi ikke har en indsigt i eller fornemmelse for, hvordan de unge tænker og føler. Derfor har vi talt med tre unge mennesker med særlige behov – Jesper, Victoria og Viktoria – som fortæller om de udfordringer, tanker, overvejelser, bekymringer og glæder, der er en del af deres seksualitet.

De tre unge kan naturligvis aldrig blive repræsentative for alle unge med særlige behov – ligesom en snak med tre unge uden særlige behov ikke ville være det for den målgruppe. Men takket være Jespers, Victorias og Viktorias åbenhed, får du, der aldrig har kunnet få dig selv til at spørge ind til onani, sex, kærester og kønsidentitet, i hvert fald en større viden, end du måske havde før.

TEMA #02 FORÆLDRENE OG DEN UNGE

For mange forældre er det rigtig svært at skulle tale om og tackle sit barns seksualitet. Hvad svarer man, når de pinlige spørgsmål pludselig bliver stillet over morgenmaden – og hvordan tager man hul på snakken, hvis barnet selv er tavs som en østers? Vi har talt med to mødre, og i snakken har vi især fokuseret på, hvorfor det er så uhyre vigtigt at overvinde sig selv og tage de snakke og besvare de spørgsmål. Den ene kvinde er mor til en pige på 13, hvis seksualitet langsomt spirer. Den anden er mor til en voksen kvinde på 24, der længe har eksperimentet med sin seksualitet – og som nu selv skal være forælder efter mange overvejelser.

TEMA #03 SKOLEN OG DEN UNGE

Hvad betyder det for både fagpersonale og elever, at der eksisterer et seksualvenligt miljø, en seksualpolitik og måske endda en seksualvejleder på deres institution? En STU og en specialungdomsklub fortæller os om, hvordan de praktiserer en åben og fordomsfri kultur på deres arbejdsplads, hvordan sådan en kultur gør det nemmere at tale om seksualitet med de unge og med kollegerne – og hvorfor det er vigtigt. Og vi bliver klogere på, hvordan en seksualpolitik hjælper personalet til at vide præcis, hvad de skal gøre, og hvem de skal gå til, i tilfælde af overgreb eller andre episoder blandt eleverne.

RIGTIG GOD LÆSNING.